

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

LETO X.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, 2. avgusta 1927.

Telefon št. 2552

ŠTEV. 87.

Sklepi Mednarodne trgovske zbornice.

O kongresu Mednarodne trgovske zbornice se je pisalo mnogo. Tudi »Trgovski list« je prinesel par člankov. Tu podamo zaključke konference v celotnem pregledu, seveda samo v glavnih potezih.

Tri dni so se posvetovali. Posebno huda je bila borba o potrebi neposrednega znižanja previsokih tarif. Proti prvotnemu besedilu je nastopil španski delegat, krepko podprt od Francozov. Niso samo carinske tarife ovira prostega prometa, je še veliko drugih ovir, ki kljub nizkim tarifam onemogočajo uvoz. Danci so zahtevali dostavek, naj države z najvišjimi tarifami takoj začnejo z zniževanjem itd.

1. Za Ženevo.

V Stockholmu zbrani kongres Mednar. trg. zbornice izraža ponovno svoje prepričanje, da se more obnova blagostanja sveta najbolje pospešiti s postopnim znižanjem ovir, ki zadržujejo razvoj mednarodne trgovine. Kongres je mnenja, naj podpira tozadevna ženevska priporočila ne samo na kongresu zastopano trgovstvo, temveč tudi vlade vseh narodov. Nacionálni odbori zbornice naj pri svojih vladah delajo energično na to, da zasledujejo vlade politiko, ki jo je Ženeva priporočila. One vlade, ki o svojih namerah še niso podale nobene izjave, naj to nemudoma storijo.

2. Znižanje previsokih tarif.

Kongres želi prav posebno pritrdila vsega trgovstva k izjavam svet. gosp. konference glede carinskih ovir in tarifne politike, ki trgovino po nepotrebnem ovirajo. Zlasti pritrdi kongres izjavi, da naj se takoj preneha z zviševanjem tarif.

3. Izvozne in uvozne prepovedi. Prostost surovin. Eksportna carina.

Kongres in svetovna konferenca v Ženevi popolnoma soglašata glede izvoznih in uvoznih prepovedi in glede prostosti v trgovini s surovinami. Kongres naglašava neobhodno potrebo, naj se takoj prične s kolikor mogoče velepotezno politiko takih prepovedi in omejitev. Kongres je prepričan, da se more na ta način doseči izmenjava blaga, bodisi s sklenitvijo mednarodnega dogovora ali pa z dogovori med dvema kontrahentoma. Zato pozdravlja kongres z veseljem sklicanje diplomatske konference v ta namen. — »Trg. list« je o tem že poročal. — Kongres poudarja koristnost ločenega postopanja posameznih vlad.

4. Carinske tarife in carinske formalnosti.

Kongres zahteva od svojih deželnih skupin naj svojim vladam priporočijo, da kakor hitro mogoče ratificirajo ali uporabijo dogovor o poenotenju carinskih formalnosti iz l. 1923, v kolikor vlade tega še niso napravile. Če dogovor še ni ratificiran, naj se tudi pred ratifikacijo uveljavlja kar le mogoče svobodno in naj izostanejo zlasti vse stroge preiskovalne metode in samovlastne naredbe. Že sedaj naj bi se gledalo na to, da se ta dogovor izboljša, zlasti v svrhu lažjega vplačevanja carin in v svrhu odstranitve pretiranih konzularnih pristojbin in neopravičenih odredb v interesu sanitarne varnosti.

5. Industrijski dogovori. Racionalizacija.

Kongres je mnenja, da so pričeta raziskovanja o mednarodnih industrijskih dogovorih eden najdragocenejših napredkov; izražajo namreč v kakšni izmeri bodo pripomogla h gospodarskemu blagostanju sveta in k odstranitvi trgovskih ovir. Kongres pozdravlja v večini dežel započeti trud, da se raztegne racionalizacija na vse panoge gospodarskega živ-

ljenja, in pozivlja upravni svet, naj uporabi vse odredbe za propagiranje sodelovanja, ki jih smatra za potrebne.

6. Prost obtok kapitala.

Ker se more zopetna prilagoditev na nove gospodarske razmere doseči le tedaj, če je zlasti kapitalu zajamčena popolna prostost gibanja in ker predstavlja razmerna prostost v obtoku kapitala enega najmočnejših stebrov v obnovitvenem delu, priporoča kongres boj proti vsem omejitvam in oviram, ki nasprotujejo prostemu mednarodnemu obtoku kapitala.

7. Svobodno preseljevanje in tujsko pravo.

Vzpostavitev prostega preseljevanja, kakršno je obstajalo pred vojno, je med najvažnejšimi predpogoji za razvoj mednarodnega prometa. Nacionálni odbori Medn. trg. zbornice se povabijo, naj delajo pri svojih vladah po močeh na to, da se pustijo le-te pri akcijah narodne zakonodaje in pri sklepih dvostranskih dogovorov voditi od načel, ki naj postanejo po določbah svet. gosp. konference podlaga mednarodne ureditve tujkega prava.

8. Odprava potnega vizuma.

Povabijo se upravni svet Mednar. trg. zbornice in odbor za odstranitev trg. ovir skupaj s pododborom za tujsko pravo, da nanovo proučujejo vprašnje o mednarodnem dogovoru za odpravo obligatoričnega potnega vizuma, in da preiskujejo, katere ovire v posameznih državah so proti sklepu takšnega dogovora; nato naj odredijo vse, kar bi moglo odstraniti te ovire in pomisleke. Kongres izraža prepričanje, da pomeni zahteva potnega vizuma občutno otežkočenje mednarodnega prometa in da so te slabe posledice veliko večjega pomena kot pa korist, ki se more od vzdrževanja vizuma pričakovati za notranjo upravo; skušnija v raznih državah je pokazala, da se more nadomestiti vizum z drugo odredbo, ki promet manj ovira.

Na koncu zborovanja je podpredsednik kongresa Anderson omenjal brezposelnost v raznih državah. V Nemčiji sta dva milijona deloma ali popolnoma brez dela, na Angleškem en milijon. Upošteva jo, da morajo skrbeti brezposelni povprečno za štiri do pet družinskih članov dobimo v Evropi dvajset milijonov ljudi, ki trpijo na posledicah brezposelnosti. Če postavimo vse te ljudi drugega poleg drugega, dobimo 6000 km dolgo vrsto, obstoječo iz slabo prehranjenih mož, strdajočih mater in bolnih otrok. — 6000 km je toliko kot iz Ljubljane globoko dol najug od ekvatorja ali pa iz Ljubljane čez severni tečaj proti Ameriki. — »Povsod imejte to vrsto bednih ljudi pred očmi. Mislite tudi na to, da ti ljudje tudi kupujejo. Krog je pretrgan in ta vrsta je izključena. S pametno trgovsko politiko moremo pretrgani krog zopet skleniti in bomo dosegli največje blagostanje, ki ga je svet kdaj videl.«

Novo izvoljeni predsednik zbornice Pirelli je poleg drugega poudarjal veliko vrednost delovne skupnosti, ki jo je pričela trg. zbornica z mednarodnimi organizacijami, zlasti z gospodarskim in finančnim odsekom Zveze narodov. Opozoril je na novi tip trgovca, ki sedaj nastaja, to je tip, ki najde poleg svojega napornega poklica še zmeraj priliko, da se posveti dolžnostim, ki jih ima napram domovini, napram svojim sodelavcem in napram konsumantom. Tako se razvije pri onih, ki na gospodarskem polju vodijo, čut velike odgovornosti. Ne gre samo za čisto individualno, gre za socialno etiko, ki ne predpisuje dolžnosti samo nasproti nam, temveč tudi nasproti do-

movini in vsemu človeštvu, kojega koristijo trgovina zastopa.

Član čsl. delegacije dr. Kislinger je nasproti časnikiarjem izjavil naštevši vsevrstne možne posledice kongresa: »In če tudi bi kongres vsega tega ne bil napravil, nad zadostuje že dejstvo, da se je vršil ob udeležbi nad 1200 oseb iz vseh delov sveta.« Tako na tem kongresu kot na zborovanju svet. gosp. konf. v Ženevi so poudarjali v prvi vrsti važnost medsebojnih stikov in razgovorov. Vse ostrine časopisja se pri tem ugledajo, zborovalci začnejo razumovati težnje bližnjega, se začnejo drug drugega ceniti in pot do zblizanja potem ni več daleč.

CARINJENJE PRTLJAGE POTNIKOV IN TURISTOV.

Generalna direkcija carin je izdala obmejnem carinarnicam podrobna navodila glede carinjenja prtljage potnikov in turistov. Generalna direkcija odreja, naj cariniki ne delajo nikakih ovir potnikom in turistom. Smemo li pričakovati, da se bodo vršile revizije sedaj z večjo obzirnostjo in večjim taktom?! Dvomimo! Slišali smo v tem oziru že preveč pritožb in nobena intervencija ni zalegla. Premetavanje kovčgov ob dopotovanju v našo državo se vrši brezobzirno dalje. Mar nimajo carinarnice starejših, dobro vzgojenih uradnikov, ki bi tudi pri najvestnejšem izvrševanju službe postopali s potujočim občinstvom obzirneje?

ZUNANJA TRGOVINA AVSTRIJE.

Uvoz letošnjega polletja je znašal 1400.8 mil. šilingov, izvoz 932.5 mil. šil. Pasivnost 468.3 mil. je za ca 36 milijonov manjša kot lani. Izvoz v Nemčijo se je dvignil od 87.1 na 159.7 mil. šilingov, v Čsl. za 9, Ogrsko 18, Poljsko 20; padel je pa izvoz v Rusijo za 4 mil. šil., v Italijo za 5 in v Jugoslavijo za 7 milijonov. Uvoz v Avstrijo je dvignila Nemčija za 14, Jugoslavija za 8, Anglija za 21, Bolgarija za 10 in Rusija za 5 mil. šilingov, dočim je uvoz iz Poljske padel za 14 in iz Ogrske za 21 mil. šilingov.

LIKVIDACIJA DRUŽBE »ARCOS«.

Kakor znano, je to ona družba v Londonu, ki je opravljala kupčije med Rusijo in Anglijo in ki so jo vsled znane ofere zaprli. Sorokin, ravnatelj družbe, se je tedaj izrazil, da bodo družbo likvidirali. »Arcos« izvršuje sedaj samo še one kupčijske zadeve, ki izvirajo iz časa pred prelomom. Kakor pa že vemo, so gospodarski krogi mnenja, da bo takoj spet prišlo do gospodarskega sporazuma, ko se politične razmere na Angleškem spremenijo.

DOGODKI V JEKLENEM KARTELU.

Več skupin v mednarodnem jeklenem kartelu dela na to, da se sedanja pogodba reorganizira. Od uspeha pogajanj je odvisen nadaljni obstoj kartela. Splošno se opaža želja, naj bi se izpolnile nemške zahteve po zvišanju kvote. Belgijci, Francozi in Luksemburžani vztrajajo na obstoju kartela, čeprav bi Poljaki h kartelu ne pristopili; mesece in mesece se vlečejo pogajanja z njimi glede kvote, pa ne pridejo nikamor naprej. Že iz tega vzroka hočejo Nemci še bolj ustreči, kot so jim že v maju. Seveda se pa zdijo nemške zahteve zelo velike, zlasti Francozom; saj hočejo Nemci za cel milijon ton zvišano kvoto. Nova pogajanja o nadaljnjem oblikovanju kartela se ne bodo pričela pred septembrom. Glede pristopa Angležev prevladuje mnenje, da se bo izvršil šele pozneje. O tem priobčimo poseben članek, ki bo pojasnil vse vzroke, zakaj Angleži s pristopom tako čakajo.

Program pokrajinske razstave »Ljubljana v jeseni«

od 17. do 26. septembra 1927 na prostoru Ljubljanskega velesejma.

Letošnja pokrajinska razstava od 17. do 26. septembra »Ljubljana v jeseni« bo obsegala zlasti naše kmetijstvo v trgovskem pravcu. Razstavljenjo sadje, zelenjava, med, maslo, sir vino itd. bo namreč obiskovalcem napredaj v manjših in večjih količinah. Ljubljana v jeseni pa bo obsegala tudi druge važne panoge našega gospodarstva, kulture, higijene itd. Zato bo predvidena razstava gotovo vzbudila veliko zanimanje vseh slojev prebivalstva.

Prednjači Kmetijska razstava, ki bo obsegala:

Sadni oddelek, namenjen razstavi namiznega sadja, zlasti jabolk. Sadje mora biti skrbno obrano, sortirano in pravilno vloženo v zaboje. Vsa razstava ima podajati zgled, katere vrste jabolk so najbolj pripravne za namizno sadje in za kupčijo in kako je pripravljati in vlagati sadje v zaboje. Jabolka bodo razstavljeni v ameriških zabojih, ki drže okroglo 20 kg in ki se dobe pri Kmetijski družbi v Ljubljani. Dopustna je razstava tudi v drugih zabojih in sodih, ki odgovarjajo običajni teži 25 in 50 kg sadja.

Zelenjadni oddelek. V tem oddelku se ima razstaviti različna vrtna zelenjad. To bo prva razstava te vrste v Ljubljani. Zelenjadni oddelek naj pokaže, katere vrste in sorte zelenjadi se pri nas z uspehom pridelujejo in so zato priporočljive. Razstavljenjo zelenjad bodi za zgled, kaj se da pri tej važni gospodarski stroki dobrega doseči in za katere sorte se nam je v bodoče odločiti.

Mlekarski oddelek obsega naše domače izdelke sira in surovega masla in ima namen, pokazati naš dosedanji napredek na polju sirarstva in mlekarstva. Obenem ima dati potrebno pobudo za nadaljnji razvoj te važne gospodarske stroke. V tem oddelku bodo razstavile najbolj znane sirarne in mlekarne naše dežele in sicer s tem namenom, da se spozna veliko vrednost domačega pridelka in da se dela propaganda za izvoz sira in mleka.

Čebelarški oddelek. Ta oddelek ima obsegati predvsem razstavo letošnjega medu in voska v prodajne svrhe, ravnotako pa tudi različno čebelarstvo orodje in panje. Letošnja letina medu ni najboljša, kar se tiče količine pridelka, vendar se bo dalo dobiti precej medu, ki bo naprodaj.

Vinski oddelek bo obsegal le sortna vina v buteljkah. Točila se bodo obiskovalcem za pokušnjo v malih kozarcih, pa tudi v interesu večjih odjemalcev, ki želijo priti do pristnih domačih buteljskih vin.

Kmetijsko-strojni oddelek ima obsegati vse vrste kmetijskega orodja in strojev, ki jih rabimo pri poljedelstvu in travništvu, pri živinoreji in mlekarstvu, pri sadjarstvu in vrtnarstvu, pri vinogradništvu in kletarstvu itd. Razstave se bodo udeležile domače in tuje tvrdke. Ta razstava bo nudila našim gospodarjem ugodno priliko za ogled in nakup izboljšanega orodja in strojev.

Vrtnarsko razstavo prirede splošno priznani ljubljanski trgovski in umetni vrtnarji. Že lansko leto je ta razstava vzbujala največje zanimanje. Vzradostilo se bo vsako oko ob pogledu na krasni vrt z divnim domačim in eksotičnim rastlinstvom, ki bo prirejen v velikem paviljonu J v izmeri nad 1000 m². Ta razstava, ki bo lanskoletno po vsebini in aranžmaju še prekosila, bo go-

tovo vzpodbudila ljubezen do cvetja in zanimanje za trudapolno delo naših umnih vrtnarjev.

Razstavo plemenskih konj v zvezi z veliko jahalno in dirkalno tekmo priredi Kolo jahačev in vozačev v zvezi s Konjerskim društvom v Ljubljani. Ta razstava se bo vršila že četrtri na željo konjerejcev, kakor tudi ljubljanskega občinstva.

V paviljonu »K« bo letos nameščena kulturna razstava **Zgodovinski razvoj slovenskega gledališča**. Prva razstava te vrste bo gotovo zanimala meščane in deželane. Razstavni material se že pripravlja. Prireditve bo dokazala, da ima tudi skromno slovensko gledališče svoje tradicije in da je njega umetniški nivo na višini. V delno dekoracijo te razstave pa bo razstavljenih tudi nekaj umetnin slovenske upodabljalne umetnosti. Uprava Ljubljanskega velesejma se bo potrudila zbrati najboljša dela, ki bodo po ugodnih cenah stavljeni občinstvu v nakup.

Higijsko razstavo priredi drž. higijski zavod s svojimi strokovnjaki. Razstava, ki je važna za vse sloje našega prebivalstva, bo prirejena in dopolnjena z novimi razstavnimi objekti in higijskimi preparati.

Radio - razstavo amaterjev priredi Radio-klub v Ljubljani. Radio-amaterji se pridno pripravljajo in bodo razstavili aparate, katere so sestavili sami. Posebna ocenjevalna komisija bo preizkusila in pregledala radio-aparate ter priznala najboljšim delom več denarnih in blagovnih nagrad.

V kolikor bo ostalo razpoložljivega prostora v paviljonskih zgradbah, se bo namestilo razstavljalce, ki razstavijo **industrijske in obrtne izdelke** onih blagovnih skupin, za koje prične sezija v jeseni. Uprava velesejma bo zamogla sprejeti le malo število razstavljalcev, ker je razstavni prostor omejen.

Ni se pa pozabilo tudi na veselje obiskovalcev z raznimi gugalnicami, vrtljaki, hipodromom, toboganom itd. lanskega leta. Velesejska uprava bo letos ta veselični park še izpopolnila z raznimi novimi atrakcijami v veselje in zabavo obiskovalcem. Deviza: »Po delu zabava« bo tudi v »Ljubljani v jeseni« veljala.

Uprava Ljubljanskega velesejma upa, da bo s temi prireditvami ustregla vsem slojem našega prebivalstva v procvit našega narodnega gospodarstva, v povzdigo kulture in higijene in pa tudi v zabavo občinstva.

Napredek prometa na Sušaku. Glasom uradne statistike zaznamuje tujski in blagovni promet na Sušaku tekom poslednjega leta velik napredek. V mesecu maju je znašal izvoz 202.945 meterskih stotov, to je še enkrat toliko kakor lansko leto. Uvoz pa je znašal v istem času 116.631 meterskih stotov.

ŠKODOVE TOVARNE.

Sedaj se je vršil občni zbor, ki smo o njem že pisali. Bilanca od 31. dec. 1926 kaže 39 in pol milijona Kč čistega dobička, dalje vsoto 205 milijonov Kč, ki jo bodo porabili za ojačenje rezerv, potem znesek za odpis premoženjske oddaje 24 mil. Kč, skupno 268.5 mil. Kč. To odgovarja več kot 130 odstotnemu obrestovanju delniške glavnice. V stabilizacijski bilanci so valorizirane vse naprave s 307 milijoni Kč, tako da izkazujejo škodove tovarne v posledici novih davčnih zakonov za več kot 500 mil. Kč pomnoženo premoženje. Ves iz valorizacije izišli znesek bodo porabili za ojačenje rezerv, delniške glavnice ne bodo zvišali. **Glavnica in izkazane rezerve** (685 mil. Kč.) dosežejo torej vsoto ca 885 milijonov Kč, in imajo škodove tovarne največje lastno premoženje med vsemi čl. delniškimi družbami, vključno velebanke.

K dosedanjim zvezam z inozemstvom so prišle nove in mnogo obetujoče, in sicer tudi z oddaljenejšimi evropskimi in izvenevropskimi deželami, tako z Južno Ameriko, z Južno Afriko in z Daljnim vzhodom. Škodove tovarne so zelo vsestranske; vidiš plavže, elektrotehniški oddelek, avtomobilni, sladkorni, lokomotivni, aviatični oddelek itd. Vseh delavcev je okoli 17.000, število uradnikov se giblje med 3000 in 4000. To je res veliko podjetje.

Sekcija trgovcev z živino pri »Sreskemu gremiju trgovcev v Celju«.

Na posebno željo trgovcev te panoge je Sreski gremij trgovcev v Celju sklical za nedeljo dne 24. t. m. sestanek, ki se je vršil v Rogaški Slatini v gostilni g. Ogrizka. Sestanka se je udeležilo prav lepo število interesentov te panoge iz vseh krajev celjskega in Šmarskega sreza. Gornjigrajski srez na žalost ni bil zastopan.

Sestanku je predsedoval g. Josip Čretnik iz Št. Jurija ob juž. žel. Tajnik gremija g. Veble, kateremu je bila poverjena naloga za ustanovitev sekcije, je navzočim v glavnih obrisih obrazložil važnost poglavitne stanovske organizacije. Poročal je dalje o delovanju in o uspehih gremija pri čemur je zlasti naglašal, da se je gremij že večkrat lotil akcij za zaščito interesov trgovcev z živino, ni pa na svoja vabila prejel nikakoršnih poročil, niti podatkov, na podlagi katerih bi mu bilo mogoče merodajne faktorje opozoriti na težnje te panoge. Z ozirom na desinteresiranost prizadetih, je bilo gremiju onemogočeno udejstvovanje na tem polju, dasi so bile notorične krivice, ki se godijo tej stroki in ki so izvoz občutno zavirale na škodo posameznikov in celega narodnega gospodarstva. Konečno se je gremiju potom osebne agitacije posrečilo, da je nekatere člane prepričal o važnosti organizacije za odstranitev težav in nedostatkov in tako so trgovci sami zahtevali ustanovitev te sekcije.

Tekom zelo živahne debate, ki se je razvila po tajnikovem poročilu, so navzoči navedli celo vrsto pritožb proti

krivičnemu ravnanju posameznih veterinarjev v pogledu živinskih potnih listov, nadalje so se čule pritožbe radi nereelne konkurence, katero razvijajo nepoklicani faktorji. Pritožbe se je čulo tudi proti krivičnemu ocenjevanju in nekorektnemu postopanju nekaterih članov cenilnih komisij, skratka tajnik je imel priliko slišati stvari, ki globoko zarežejo v interese te panoge. Res se je čuditi, da so prizadeti, končno vendar prišli do spoznanja, da jim je iskati zaščito svojih gospodarskih interesov edinole pri stanovskih zadrugah, potom katerih bi jim bilo mogoče že zdavna omiliti položaj, v katerem se danes nahajajo in iz katerega jih bo mogoče rešiti le tedaj, če bodo z vso vnemo sodelovali pri sekciji in razvili potrebno agilnost in interes od skupnega dela.

Z vidnim veseljem so navzoči pozdravili ukrep gremija, kateremu hočejo v bodoče zaupati vse, kar jih tlači in iznešena je bila enoglasna želja, da bi imela sekcija v nadaljnjem nje delovanju zaželenih uspehov. V smislu § 28 gremijskih pravil se je soglasno sklenilo v okviru gremija postaviti strokovno sekcijo in izvolil se je začasni odbor sekcije z gospodom Čretnikom Josipom na čelu, kojega naloga bo, da do prihodnjega rednega občnega zbora gremija trgovcev opravi vse posle, ki spadajo v delokrog gremija in ki se tičejo trgovcev z živino. Seje odbora se imajo vršiti v Šmarju in to po možnosti samo ob nedeljah, ker le ob teh dnevih imajo trgovci z živino toliko prostega časa, da bi se mogli udeležiti sestanka, medtem ko bi seje in sestanke ob delavnikih ne mogli posecati.

Rudarstvo v Sloveniji.

(Nadaljevanje.)

IV. Delavske razmere.

A. Splošno.

Od 89 rudnikov in 3 topilnic je bilo v obratu 30 rudnikov in 2 topilnice.

Pri vseh montanskih podjetjih je bilo zaposlenih povprečno 11.656 delavcev (moških in ženskih, odraslih moških in ženskih mladostnih delavcev). Od teh jih je odpadlo na premogovnike 10.036 ali 86.10%, na druge rudnike 1.168 ali 10% in na topilnice 452 delavcev ali 3.90%.

Paznikov je bilo vseh skupaj 337.

Od skupne vrednosti rudniške produkcije 486.138.942 Din odpade na enega od 11.204 rudniških delavcev 43.389 dinarjev 76 p in od vrednosti topilniške produkcije 107.882.788 Din na enega od 452 topilniških delavcev 238.679.74 Din.

Najvišje in najnižje število v letu 1926 zaposlenih delavcev:

Premogovniki	Drugi rudniki		Rudniki sploh		Topilnice	
	maks.	min.	maks.	min.	maks.	min.
12.886	7.931	1.281	1.197	14.167	9.038	550
						366

Razlika je znašala pri premogovnikih 4.955, pri drugih rudnikih 174, pri rudniškem obratu sploh 5.129, pri topilnicah 184, pri vseh montanskih obratih torej 5.313.

V 781 lastnih in 12 najetih poslopih je bilo nastanjenih 3.407 družin in 2.346 samcev. Od stanovanj je bilo oddanih brezplačno 3.007 družinskih in 1.742 samskih, za ostala se je plačevala malenkostna najemnina.

Delavcem, ki vsled pomanjkanja prostora niso mogli biti nastanjeni v rudniških hišah, je dajala večina podjetništva stanovanjske doklade, in sicer so prejeli pri Trboveljski premogokopni družbi samski delavci po 7 Din 50 p, oženjeni pa od 10 Din do 15 Din, izjemši pri premogovniku v Kočevju, ki so prejeli: samski delavci po 3 Din 75 p, oženjeni pa po 6 Din 25 p do 7 Din 50 p. Pri Šentjanskem premogovniku so znašale te doklade za oženjene brez otrok 13 Din 50 p, za oženjene z 2 do 5 otroci 14 Din 75 p, z nad 5 otroci pa 16 Din. Pri premogovniku Zabukovca, Keramične industrije d. d. so dobivali samski delavci po 15 Din, oženjeni po 30 Din; Roginska gorca samski po 20 Din, oženjeni po 40 Din; Globoko samski delavci po 3 Din 30 p, oženjeni po 6 Din 67 p in pri premogovniku Hol-

mec samski po 5 Din in oženjeni po 10 Din. Pri rudniku v Mežici in topilnici v Žerjavu so prejeli samski delavci po 5 Din, oženjeni po 10 Din na mesec.

Dalje je imela večina paznikov in delavcev od svojih podjetništev v najemu zemljišča in sicer 71.45 ha brezplačno ter 415.10 ha za malenkostno odškodnino.

Potrebno kurivo se je dajalo delavcem deloma zastoj, deloma za prav majhno ali lastno ceno.

Rudniških oziroma bratovskoskladničnih bolnic je bilo 10.

Pri večjih premogovnikih oziroma rudnikih, dalje pri cinkarni v Celju in svinčarnah v Žerjavu in Litiji so bila kopalnišča z baseni, kadmi in prhami, porabnimi poleti in pozimi.

Trboveljska premogokopna družba je dajala izdatne podpore osnovni šoli in rudarski nadaljevalni šoli v Trbovljah, obrtni šoli ter ponavljalni šoli v Zagorju. Enako The Central European Mines Limited osnovni šoli v Mežici in Rudarska združba rudnik in železarna Štore osnovni šoli v Štorah. Henckel-Donnersmarkov šolski sklad v Lešah je preskrboval rudarske otroke v šolah v Lešah in Prevaljah z vsemi šolskimi potrebščinami.

Za preskrbo živil je obstajalo 7 rudniških konzumov, oziroma konzumnih društev, ki so oddajala svojim članom blago po lastni ceni. Poleg tega sta bili pri premogovnikih v Trbovljah in Zagorju parni pekarni. (Dalje prihodnjik.)

Gospodarski položaj Anglije.

Angleški trgovski minister Cunliffe Lister je obširno govoril o izgledih angleške trgovine. Dejal je, da moramo skoraj pri vsakem primerjanju izločiti leto 1926, ki je bilo vsled generalnega in premogovnega štrajka povsem abnormalno.

Produkcija premoga je znašala v letih 1911 do 1913 na leto povprečno 273 milijonov ton, eksport na leto 67 in pol milijona ton. V prvi letošnji polovici je znašala produkcija ca 128 milijonov ton, eksport 26 in pol milijonov ton. Mesečna povprečnost premogovne produkcije je znašala leta 1913 855.000 ton, v prih šestih mesecih leta 1927 pa po 621.000 ton.

Povprečna mesečna produkcija jekla leta 1913 je znašala 638.600 ton, v prvi letošnji polovici pa 831.166 ton.

V prvem četrtletju je znašala tonaža novih ladij, ki so jih gradili v angleških ladjedelnicah, 42% vseh v delu se nahajajočih ladij sveta, v drugem četrtletju 42%, v četrtem 39.3%, v prvem letošnjem četrtletju 47.4 in v drugem 48.9%, se je dvignila torej skoraj na polovico ladij, ki jih je svet gradil.

Angleški delež na eksportu fabrikatov v svetovni trgovini je znašal leta 1913 28%, l. 1924 26½%. Nasprotno temu se je ameriški delež dvignil od 11.3% v letu 1923 na 15.5% v letu 1925. Tudi Japonska izkazuje napredek v izvozu fabrikatov.

Leta 1913 je prišlo od 100% uvoza v Anglijo 25% iz dežel velebritanskega imperija, 40% iz Evrope, 35% od drugod. Dotični odstotki v letu 1925 so bili: 29½%, 32½%, ca 38%.

Angleško eksportno blago je šlo leta 1913 z 27 odstotki v prekomorske dežele angleškega imperija, s 34.2% v evropske dežele in z 28.8% v ostali svet. Leta 1925 so bili odnosi odstotki sledeči: 39.2%, 31.2%, 29.6%. Vidimo, da se je sprejemna zmožnost angleških kolonij itd. precej pomnožila; in letos še bolj, kajti v prvem letošnjem četrtletju je šlo 43.3% vsega angleškega eksporta v dežele imperija.

Napram temu razveseljivemu razvoju se je izredno dvignil pasivni saldo angleške trgovske bilance. Previšek angleškega importa nad eksportom je znašal v prvih šestih mesecih leta 1923 70.4 mil. funtov, v istih mesecih leta 1924 122.5, l. 1925 206.2 in leta 1926 209.5 mil. funtov. Minister je poudarjal, da bi bilo angleško gospodarstvo dosti bolj zdravo, če bi mogli ta previšek uvoza nad izvozom izdatno znižati. V ta namen hoče angleška vlada s propagando pospeševati konsum onih vrst blaga, ki jih producira britanski imperij. Oni producenti eksportnega blaga za Anglijo, ki živijo v angleški državi, so v rastoči meri obenem tudi kupci angleških izdelkov. Dalje je minister grajal konservativno mišljenje angleških tovarnarjev, ki nočejo izdelovati blaga, kakor ga konsumenti zahtevajo. Konsumenti si blaga ne dajo vsiliti, kakor hočejo večkrat angleški tovarnarji. Druga zahteva razmer je ta, da napravijo tovarnarji v inozemstvu skupne prodajne organizacije, namesto da bi si delali drug drugemu konkurenco. Iz teh skupnih organizacij bi se sameobsebi razvile potrebne tovarniške združitve. Sir Robert Harne je opozarjal, da je dvigajoča se negativnost angleške trgovske bilance zato tako vznemirljiva, ker v rastoči meri črpa sredstva, ki bi bila sicer eksportu na razpolago. Posojila, ki jih mora dajati londonski trg, so eno najvažnejših sredstev, ki zaposlujejo angleško industrijo z naročili onih, ki iščejo kreditov. V drugem članku smo pokazali, da je London poleg New Yorka še zmeraj najvažnejši posojilni trg. Že na ta način, potom posojil, se angleška plačilna bilanca v visoki meri aktivira. Pridejo zraven še investicije, naložbe kapitala v drugi obliki itd. Cunliffe Lister je govoril seveda samo o trgovski bilanci in o odpomočkih proti rastoči njeni pasivnosti.

Ljubljanska borza.

Tečaj 29. julija 1927	Povpr. ševanje Din	Ponudba Din
DEVIZE:		
Berlin 1 M.	13:515	13:545
Curib 100 fr.	1093:50	1096:50
Dunaj 1 šilling	7:9931	8:0231
London 1 funt	275:85	276:65
Newyork 1 dolar	56:70	56:90
Praga 100 kron	168:20	169:—
Trst 100 lir	308:—	310:—

Obrt.

Zaposlitev inozemskih vajencev in pomočnikov. Minister trgovine in industrije je z odlokom št. 9874/III., z dne 8. julija 1927 rešil: 1. Da se tudi otroci inozemcev smejo sprejemati v uk kot vajenci in da se jim ob koncu smejo izdajati tudi pomočniška spričevala; 2. da je glede zaposlitve inozemskih pomočnikov postopati po predpisih glede zaposlitve inozemskih delavcev.

in 1924/25 313.600.800 pudov, torej zmeraj več. Rži so nakupili 137.840.900 pudov, pšenice 360.647.000, ječmena 29 milijonov 90.500 in oljnatih semen 40 milijonov 51.200 pudov. Kot najvažnejši nabavni okraj velja še zmeraj Ukrajina, nato pridejo Severna Kavkazija, pokrajine ob Volgi, Sibirija in srednjeevropski gospodarski del. Nabavne cene v letu 1926/27 so bile povprečno 21 odstotkov pod cenami leta 1925/26. Eksport žita je v navedenem gospodarskem letu znašal 187 milijonov pudov, leto prej 161 milijonov in v gospodarskem letu 1924/25 182 milijonov pudov. Med deželami nakupa je bila l. 1926/27 na prvem mestu Nemčija z 21 %, nato Holandska s 15 %, Anglija s 14,8 %, Italija z 9,9, Francija z 8 in ruske obrobne države z več kot 11 %. Holandska je najbrž zato tako visoka, ker je prehodna dežela. Letošnja nabavna kampanja dela pod bistveno ugodnejšimi pogoji kot pretekla. Pomembno je, da vstopajo državne žitotrgovske organizacije v tekočo kampanjo z daleko večjimi zalogami krušnega žita kot lani. Ono, kar že prihaja na trg, ocenjujejo po kvaliteti ugodnejše kot lanski pridelek.

Drobne vesti. V zadnjih dneh je nakupila Ogrska Narodna banka v Londonu velike množine zlata. Angleška banka take nakupe podpira, ker hoče pospeševati nabiranje zlatih zalog pri srednjeevropskih bankah. — Ob reki Anizi (Enns) v Avstriji bodo napravili električne naprave, ki bodo stale ca 1300 milijonov dinarjev. Gradila jih bo nemška »Kreditanstalt für Verkehrsmittel«. — Francosko finančno ministrstvo je sklenilo olajšanje formalnosti pri izvozu kapitala, ki se bo tikalo zlasti bančnega prometa z inozemstvom. — Tekom junija so se zvišale hranilne vloge pri 13 budimpeških denarnih zavodih in pri poštini hranilnici od 301,4 na 308,5 mil. pengö, tekoči računi pa od 576 na 589 mil. pengö. — Zveza poljskih sladkornih tovarn je najela v Londonu posojilo v znesku 170 mil. dinarjev. — Podpisi za francosko amortizacijsko posojilo so pričakovanje vlade daleč prekoračili. — S koncem septembra bodo vzeli iz prometa srebrne novce po 1 liru in po 2 liri ter bankovce po 5 lir. Hkrati bo dala vlada kovati srebrne novce po 20 lir. — Vsled dogodkov na Dunaju prekinjena pogajanja med avstrijsko in ogrsko mlinsko industrijo so se zopet pričela in upajo, da bo kartelni dogovor kmalu podpisan. — Vedno bolj se razvijajoča ogrska tekstilna industrija je zaposlovala v zadnjih tednih 40.000 delavcev; to je najvišje doslej doseženo število v tej panogi. Tudi železna in strojna industrija sta obrate razširili in sta število delavcev dvignili istotako na 40.000. — Splošni poljski premogovni dogovor so podaljšali na zborovanju v Katovicah za tri leta, do 1. oktobra 1930. — Na Poljskem bodo s francoskim kapitalom zgradili novo avtomobilno tovarno za osebne vozove. Nova tovarna bo montirala zaenkrat samo francoske avtomobilne sestavne dele. — V U. S. A. so ustanovili novo tovarno umetne svile; ta industrija tam izborna prospeva.

Borza dela v Mariboru. Od 24. do 30. julija je pri mariborski borzi dela iskalo delo 121 moških in 47 žensk. 151 službenih mest je bilo prostih; delo je dobilo 36 moških in 33 žensk, 31 jih je odpadlo in 47 odpotovalo. — Od 1. januarja do 30. julija pa je delo iskalo 5170 oseb, 2870 mest je bilo prostih, 1898 osebam je bilo delo ponujeno, 2088 jih je prišlo iz evidenc in 804 jih je odpotovalo.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski trg, dne 30. julija 1927. — Kakor po navadi je bil tudi ta trg prav dobro preskrbljen in obiskan. Le slani narjevi je bilo zopet samo 11. Cene mesu pri teh kakor pri domačih mesarjih se od pretečenega tedna niso spremenile. Kmetje pa so pripeljali 35 z zelenjavo, čebulo in krompirjem, 15 pa s sadjem naloženih voz v mesto. — **Perutnine in drugih domačih živali** je bilo okoli 700 komadov. Cene so bile piščancem 10 do 17,50, večjim 20 do 30, kokošim 35 do 50, racam in gosim, mladim, 35 do 50, starim 60 do 100 Din komad. Domačim zajcem 8 do 25, morskim prašičkom 8 do 10, kanarčkom 50, grlicam 35 Din komad. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice.** Cene so bile: Krompirju Din 1.50 do 1.75, letošnjemu 2.50 do 3, solati 2 do 3, čebuli 3 do 5, česnu 8 do 10, fižolu v stročju 6 do 8, paradižnikom 10, kislemu zelju 2.50, kisli repi 2, maslu 38 do 44, kuhanemu 45 do 46, čajnemu 48 do 52 Din kg. Mleku 2.50 do 3, smetani 12 do 14, oljčnemu olju 28 do 36, bučnemu olju 15 do 18 Din liter. Ohrovu 0.50 do 1, glavni solati 1 do 3, bučam 3 do 5, kumarcam 1 do 6 Din komad. Sadju: jabolkom in hruškam 5 do 8, češnjam 6 do 8, breskvam 18 do 20, marelicam 16 do 18, grozdju 18 do 24, ringlotom 5 do 6, slivam 7 do 10, dateljem 24 do 36 za kg, melonom 15 do 20, pomarančam 1 do 3, limonom (letošnjim) 0.75 do 1 Din za komad, jagodam 12, borovnicam 2 do 2.50, ribizlu 5 do 7, malinam 5 do 8 Din liter. Cvetlicam, katerih je bilo v veliki obilici na trgu, 0.25—8, z lonci vred 15—75 Din, eksotičnim rastlinam 5 do 250 Din za komad. — **Lesena in lesena roba** 1 do 100 Din, brezove metle 2.25 do 5, lesene grablje 6 do 9, lesene vile 10, držala za kose 20 Din komad.

Seno in slama na mariborskem trgu. Kmetje so pripeljali v sredo 27. julija 11 voz sena, 4 voze otave, 2 voza slame, v soboto 30. julija pa 10 voz sena, 2 voza otave in 9 voz slame na trg. Cene so bile senu 45 do 75 Din, otavi 60, slami pa (ker se je podražila) 35 do 60 Din za 100 kilogramov. Slami tudi 1.50 do 2 Din za otep.

Cene sirovim kožam v Zagrebu. Na mesečni dražbi sirovih kož, ki se je vršila 28. m. m., so se cene ponovno dvignile. Prodanih je bilo 2 in pol vagona govejih in 1 vagon telečjih kož. Vse kože je kupila neka novosadska tvrdka po naslednjih cenah (v oklepajih cene zadnje dražbe 25. junija): lahke goveje kože do 30 kg 14.20 Din (13.75), težke goveje kože preko 30 kg 15.60 Din (15.35), telečje 23 (22.35).

Produkcija kisa

družba z o. z.

Ježica pri Ljubljani

proizvaja letno čez pol milijona litrov naravnega aromatskega kisa.

Jedilni kis iz najfinejšega špirita 12 %.

Namizni kis iz pristnega vina 10 %.

V jakosti brez konkurence.

Prepričajte se o prvovrstni kakovosti našega izdelka!

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave strojnih jermenov in mehkih desk; do 9. avgusta t. l. glede dobave 35 komadov signalnih svetilk, navadnih in motnih šip, brzinometrov, 200 kg sikativa in 200 kg železnega minija. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije. — Direkcija državnega rudnika v Brezi sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave železne pločevine. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1 aparata za povečanje in zmanjšanje načrtov (Pantograph). — Direkcija državnega rudnika v Kakanju sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave žice; do 13. avgusta t. l. glede dobave 1000 kg mila za pranje; do 20. avgusta t. l. glede dobave jamskih telefonov. — Komanda pomorskega arzenala v Tivatu sprejema do 16. in 23. avgusta t. l. ponudbe glede dobave raznega materiala (cinkove plošče, cevi, čopiči, kit, steklo, železna pločevina, vijaki, ključi, klešče, sekire, svjedri, zakovice, smola, katran, razno železo, jelo, deske in grede itd.). — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave raznega kemičnega materiala (solna kislina, žveplena kislina, amonijakova soda, naftalin, kreda za pisanje, grafit, sidol, klej, alkohol, šelak, formalin, denaturir. špirit, glicerini itd.); dne 13. avgusta t. l. glede dobave telegrafsko-telefonskega materiala; dne 17. avgusta t. l. glede dobave drogov za električni vod in raznih ročajev za sekire, lopate itd.; dne 20. avgusta t. l. glede dobave krovne lepene. — Dne 12. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pisanega bombaža za čiščenje lokomotiv; dne 13. avgusta t. l. glede dobave skledic za ležaje; dne 16. avgusta t. l. glede dobave 22.000 kg katrana; dne 17. avgusta t. l. glede dobave 4 kompletnih garnitur za dviganje lokomotiv; dne 19. avgusta t. l. glede dobave 3000 kg loja, 1000 kg volne za mazanje, 500 kg kalije-

vega in 500 kg belega mila; dne 20. avgusta t. l. glede dobave 85 vagonov portland-cementa, 180.000 komadov opeke in 9000 komadov žlebnjakov; dne 22. avgusta t. l. glede dobave materiala za gornji stroj in večje količine indigo papirja. — Dne 12. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede oddaje perila in pranje; dne 13. avgusta t. l. glede dobave gumijevega materiala; dne 16. avgusta t. l. glede dobave 13 vagonov lesnega oglja, dne 17. avgusta t. l. glede dobave železa; dne 18. avgusta t. l. glede dobave 4 vagonov livarskega koka, stekla za vagona okna; dne 22. avgusta t. l. pri Oblastnem Hidrotehničnem Odeljenju v Osijeku glede izvedbe železne konstrukcije Murske ustave pri Brodu. Dne 15. avgusta t. l. pri Upravi državnih monopolov, ekonomsko odeljenje v Beogradu, glede dobave blagajin in železnih omar. — Dne 16. avgusta t. l. pri 8. žandarmerijskem polku v Ljubljani glede dobave drv. — Dne 16. avgusta t. l. pri Ministrstvu vojske in mornarice, odeljenje za mornarico v Zemunu, glede dobave raznega materiala (stroji, elektromotorji, orodje, transmisije, ognjegasi predmeti itd.). — 20. avg. t. l. pri Generalni Direkciji Državnih Železnic v Beogradu glede dobave 9.500 ton briketov. — Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesantom na vpogled. — Pri direkciji državnih železnic v Ljubljani, ekonomsko odeljenje, se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: Dne 12. avgusta t. l. glede dobave 4.800 m³ drv za kurivo; dne 13. avgusta t. l. glede dobave vijakov, matice in zakovic ter kavčukastih obrobočkov za vlačilne naprave; dne 16. avgusta t. l. glede dobave raznih tiskovin, ogledalnih šip in 7000 kg gnetilnega maslnega materiala; dne 17. avgusta t. l. glede dobave 450 parov cokelj za pepelarje, 10.000 komadov vžigalnih kapic, jadrnine in strešnega platna; dne 18. avgusta t. l. glede dobave raznih tiskovin, 575 komadov električnih žarnic, 4000 komadov ogljenih vreče in 500 komadov suhih elementov; dne 19. avgusta t. l. glede dobave črpalk, cevi, izlivk in sesalnih košev ter raznega pisarniškega materiala; dne 20. avgusta t. l. glede dobave 6500 m³ tolčenega gramoza in 1.050 m³ jamskega gramoza; dne 22. avgusta t. l. glede dobave 2000 komadov Dermatino-obrobočkov, 800 m kavčukastih cevi, 1000 komadov kavčukastih tesnil, 650 kg kavčukastega platna, raznih tiskovin in 10 komadov bakrenih plošč za kurilne skrinje lokomotiv. — Predmetni pogoji so na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije.

Prodaje. Dne 16. avgusta t. l. se bo vršila pri direkciji državnih železnic v Subotici ofertalna licitacija za prodajo okoli 6000 komadov lesenih sodov od mineralnega olja. (Predmetni oglas je na vpogled v ekonomatu te direkcije.) — Dne 20. avgusta t. l. se bo vršila pri Direkciji državnih železnic, ekonomsko odeljenje, v Ljubljani, ofertalna licitacija za prodajo starega škartnega papirja. Predmetni oglas je na vpogled pri ekonomskem odeljenju te direkcije.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode
Točna in solidna
postrežba!
Zahtevajte ceniki!

GALANTERIJA

O. M. C. prejico, dišeča mila, žlice, vilice (pribor) alpaka, aluminium, škarje za prirojevanje in obrezovanje trti, žepni noži, glavniki, razni sukanci, dreta, svila v vseh barvah samo pri
Josip Petelinc-u, Ljubljana
Blizu Prešernovega spomenika, ob vodi.

Postrežba točna. Nizke cene. Na veliko.

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA ULICA 23 - TEL. 2552

TISKARNA MERKUR
TRG. IND. D. D.
SE PRIPOROČA
ZA TISK VSAKOVRSNIH
TIKOVIN ZA TRGOVCE, OBRT-
NIKE, INDUSTRIJCE IN URADE.
LASTNA KNJIGOVEZNICA.

KUVERTA

DRUŽBA Z O. Z.
tvornica kuvert in kon-
fekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot šte. 1
Karlovska cesta šte. 2.

Naročajte in
širite povsod
TRGOVSKI
— LIST! —

Veletrgovina

A. ŠARABON
v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje,
moko in deželne pri-
delke. - Raznovrstno
rudninsko vodo.
Lastna pražarna za ka-
vo in mlin za dišave z
električnim obratom.
Ceniki na razpolago!